

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องตัวแปรคัตสรรที่ส่งผลต่อลักษณะการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ ของหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร มีวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาลักษณะองค์การเอื้อการเรียนรู้ ของหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะองค์การเอื้อการเรียนรู้ ของหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร กับตัวแปรคัตสรรด้านการเรียนรู้ในองค์การ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านการสื่อสารในองค์การ
3. เพื่อศึกษาตัวแปรคัตสรรด้านการเรียนรู้ในองค์การ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน และด้านการสื่อสารในองค์การ ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวน ของลักษณะองค์การเอื้อการเรียนรู้ของหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ผู้วิจัยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) มีรายละเอียดและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทุกระดับชั้น ที่ปฏิบัติงานในหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน เขตกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยกำหนดขนาดประชากรดังนี้

1. สํารวจรายชื่อบริษัท ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ที่จดทะเบียน ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ตามรายงานของฝ่ายบริษัทจดทะเบียน เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2543 และรายชื่อบริษัทในหนังสือ Thailand Company Information 1999-2000
2. โทรศัพท์สอบถามและคัดเลือกเฉพาะบริษัทที่มีหน่วยงานฝึกอบรมได้จำนวน 143 บริษัท จำนวนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมทุกระดับชั้นรวม 749 คน ผู้วิจัยจึงใช้ทุกคนในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้

จากการส่งแบบสอบถามไปยังประชากรทั้งหมด 719 ฉบับ ปรากฏว่าได้รับแบบสอบถามคืน และเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวน 461 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 64.11 ของจำนวนแบบสอบถามทั้งหมด และจากการติดตามแบบสอบถามกลับคืน ได้รับการปฏิเสธในการให้ข้อมูลเพื่อการวิจัยจำนวน 136 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 18.91 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนแบบสอบถามที่ส่ง ที่ได้รับการปฏิเสธ ที่ไม่ได้รับคืนและที่ได้รับคืน
จำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง

ประชากร	จำนวนแบบสอบถาม				แบบสอบถามที่ใช้ได้จริง	
	ที่ส่ง	ปฏิเสธ	ไม่ได้ รับคืน	ได้ รับคืน	จำนวน	ร้อยละ
สินค้าอุปโภค/บริโภค	75	16	0	59	59	8.20
การบริการ	69	25	12	32	32	4.45
คมนาคม/ขนส่ง	17	0	0	17	17	2.36
สื่อสารโทรคมนาคม	82	16	18	48	48	6.68
สถาบันการเงิน	254	53	10	191	185	25.73
ก่อสร้างและ						
อสังหาริมทรัพย์	51	4	25	22	22	3.06
การเกษตร	19	0	6	13	13	1.81
อุตสาหกรรมเบา	49	14	5	30	29	4.03
อุตสาหกรรมหนัก	103	8	39	56	56	7.79
รวม	719	136	115	468	461	64.11
ร้อยละ	100	18.92	15.99	65.09	64.11	

หมายเหตุ แบบสอบถามที่ได้รับการปฏิเสธ เนื่องจากในองค์การเหล่านั้นไม่มีลักษณะตาม
ที่ศึกษาและบางองค์การไม่ประสงค์จะเปิดเผยข้อมูลได้ หรือให้ข้อมูลได้เฉพาะบางส่วนเท่านั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
มี 3 ตอน คือ

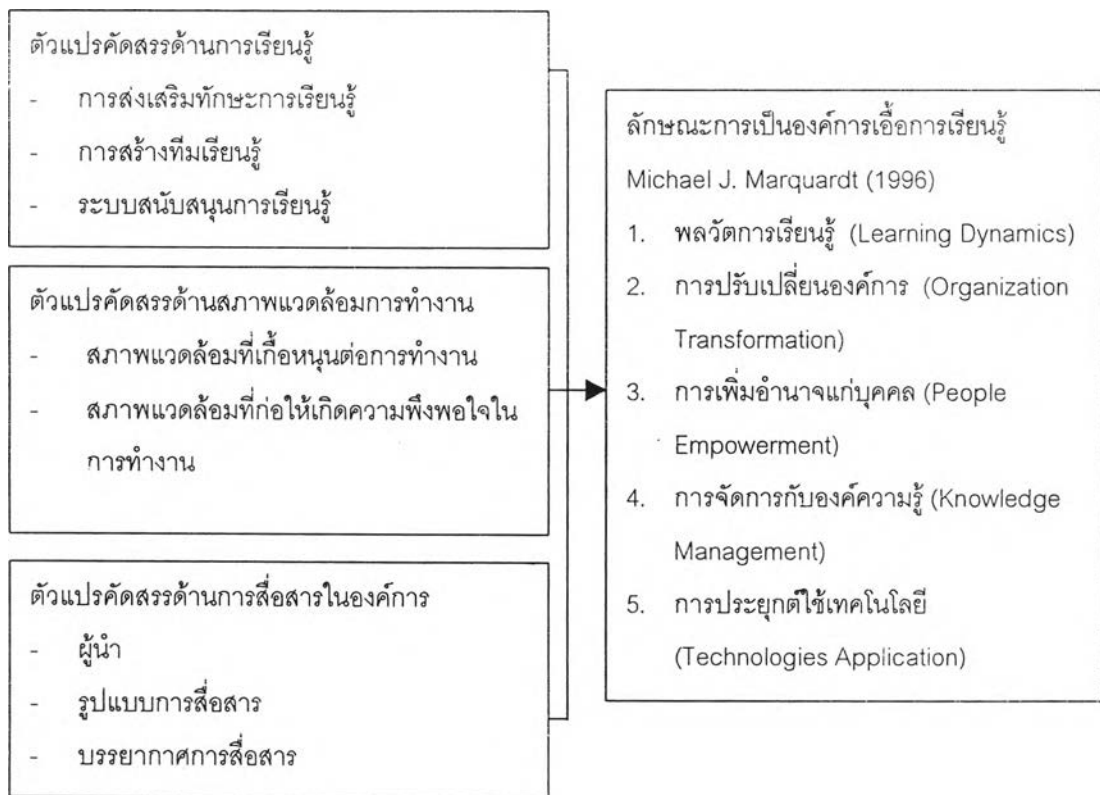
ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
ได้แก่ เพศ อายุ ตำแหน่งงาน วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน ประเภทธุรกิจ
เป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบและเติมคำในช่องว่าง

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้ในองค์การ สภาพแวดล้อมในการทำงาน และ
การสื่อสารในองค์การ เป็นแบบสอบถามชนิดให้เลือกตอบ ซึ่งมีทั้งแบบเลือกตอบเพียงข้อเดียว
และเลือกตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบวัดลักษณะการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดย พัฒนา มาจากแนวคิดของ Michael J. Maquardt ใน Building the Learning Organization : A System Approach to Quantum Improvement and Global Success ประกอบด้วย 5 ระบบย่อย ได้แก่ พลวัตการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนองค์การ การเพิ่มอำนาจแก่บุคคล การจัดการ กับองค์ความรู้ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี เป็นแบบสอบถามประเภทมาตรวัดแบบลำดับขั้น การจัดค่า (Rating Scale) 5 อันดับ

โดยมีการดำเนินการสร้างเครื่องมือเป็นขั้นตอน ดังนี้ (ดูภาคผนวก ก)

1. ศึกษาค้นคว้าตำรา เอกสาร บทความและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อ ลักษณะการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ และนำมาวิเคราะห์ สังเคราะห์และคัดตัวแปร ที่คาดว่าจะสัมพันธ์กับลักษณะการเป็นองค์การเอื้อการเรียนรู้ โดยผู้วิจัยได้ตั้ง กรอบแนวคิดในการวิจัย ดังแผนภูมิที่ 9

แผนภูมิที่ 9 กรอบแนวความคิดแสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2. สร้างข้อคำถามจากหลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (ดูภาคผนวก ข) แล้วจึงร่างแบบ สอบถาม และนำไปปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อขอคำแนะนำในการ ตรวจสอบแก้ไขด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา

3. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 6 ท่าน และด้านภาษาจำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาและการใช้ภาษา
4. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม หน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน 5 บริษัท ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 6 คน เพื่อตรวจสอบความเข้าใจในการใช้ภาษา
5. นำแบบสอบถามมาปรับปรุงแก้ไข แล้วนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม หน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ซึ่งมีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ใช้ในการวิจัยจำนวน 30 คน เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม
6. นำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้ง แล้วจึงนำไปใช้เป็นแบบสอบถามในการเก็บข้อมูลสำหรับการวิจัย

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของเครื่องมือ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. การหาความตรงตามเนื้อหา (Content Validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามเสนอให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการแปลจำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องของภาษา เพื่อให้เกิดความเข้าใจแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยนำมาปรับปรุงแก้ไข และนำเสนอแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา ความครอบคลุมของเนื้อหา และลักษณะของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรึกษากับอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์เพื่อปรับปรุงแก้ไข ต่อจากนั้นจึงนำไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรจำนวน 6 คน เพื่อทดสอบความเข้าใจในข้อคำถาม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำแบบสอบถามไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านภาษาไทยจำนวน 1 ท่านตรวจสอบความถูกต้องของการใช้ภาษา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขก่อนนำไปใช้เพื่อหาความเที่ยงของแบบสอบถาม

2. การหาความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้กับเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมที่มีลักษณะคล้ายกับประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 บริษัท รวมทั้งสิ้น 30 คน เพื่อศึกษาปัญหาในการนำไปใช้ และศึกษาความเป็นปรนัยของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามตอนที่ 3 คือ แบบวัดลักษณะองค์การเพื่อการเรียนรู้ มาคำนวณหาความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเที่ยง = 0.95

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. แบ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็น 2 กลุ่ม ตามจำนวนของเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม

กลุ่มที่ 1 บริษัทที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 10 คนขึ้นไป ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแบบสอบถามครบตามจำนวนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ของแต่ละหน่วยงาน ไปติดต่อผู้บังคับบัญชาหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ด้วยตนเอง และนัดวันมารับด้วยตนเอง

กลุ่มที่ 2 บริษัทที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรมน้อยกว่า 10 คน ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และแบบสอบถามครบตามจำนวนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ส่งทางไปรษณีย์ ไปยังผู้บังคับบัญชาหน่วยงานฝึกอบรม ภาคเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยแนบซองและติดแสตมป์พร้อมชื่อ ที่อยู่ของผู้วิจัย ไปกับแบบสอบถามทุกฉบับ เพื่ออำนวยความสะดวกในการส่งกลับ

2. หลังจากส่งแบบสอบถามแล้ว 2 สัปดาห์ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง และรอรับจากทางไปรษณีย์
3. สัปดาห์ที่ 3 โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน ครั้งที่ 1 พร้อมทั้งนำส่งใหม่ทางไปรษณีย์สำหรับผู้ที่ยังไม่ได้รับหรือหาเอกสารไม่พบ และนัดวันรับคืนด้วยตนเอง
4. สัปดาห์ที่ 4 โทรศัพท์ติดตามแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืน ครั้งที่ 2 พร้อมทั้งนำส่งใหม่ด้วยตนเองสำหรับผู้ที่ยังไม่ได้รับหรือหาเอกสารไม่พบ และนัดวันรับคืนด้วยตนเอง
5. ช่วงเวลาที่เก็บรวบรวมข้อมูลอยู่ระหว่างวันที่ 12 มีนาคม 2544 – 20 เมษายน 2544
6. คัดเลือกแบบสอบถามที่ใช้ได้จริง แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS 10.0 for Windows โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ดังนี้

1. นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนและลงคะแนนในกระดาษโค้ด (Coding Form)

ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่

เพศ เพศชาย ให้คะแนนเท่ากับ 1

เพศหญิง ให้คะแนนเท่ากับ 2

อายุผู้ตอบแบบสอบถาม ให้คะแนนตามอายุจริง

ตำแหน่ง เจ้าหน้าที่ฝึกอบรม ผู้ช่วยผู้จัดการ ผู้จัดการหน่วยงานฝึกอบรม
ให้คะแนนเรียงจาก 1-3

วุฒิการศึกษา ต่ำกว่าปริญญาตรี ปริญญาตรี สูงกว่าปริญญาตรี
ให้คะแนนเรียงจาก 1-3

ประสบการณ์การทำงาน ให้คะแนนตามประสบการณ์จริง

ประเภทธุรกิจ สินค้าอุปโภค/บริโภค การบริการ คมนาคม/ขนส่ง
สื่อสารโทรคมนาคม สถาบันการเงิน ก่อสร้างและ
อสังหาริมทรัพย์ การเกษตร อุตสาหกรรมเบา
อุตสาหกรรมหนัก
ให้คะแนนเรียงจาก 1-9

จำนวนเจ้าหน้าที่ฝึกอบรม 1-3 คน 4-10 คน 10 คนขึ้นไป
ให้คะแนนเรียงจาก 1-3

วิธีการได้รับความรู้ อ่านจากหนังสือ เข้าฟังการสัมมนา รับฟังจากผู้บริหาร
ให้คะแนนเรียงจาก 1-3

แนวคิดในการพัฒนา เป็นนโยบาย มีแนวคิดที่จะพัฒนา ไม่สนใจเรื่องนี้
ให้คะแนนเรียงจาก 1-3

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรคัดสรรด้านการเรียนรู้ในองค์กร ด้านสภาพแวดล้อม
ในการทำงาน และด้านการสื่อสารในองค์กร ให้คะแนนดังนี้

ตอบในตัวเองนั้น ให้คะแนนเท่ากับ 1

ไม่ตอบในตัวเองนั้น ให้คะแนนเท่ากับ 0

ตอนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ ให้คะแนนดังนี้

ระดับความสอดคล้องมากที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 5

ระดับความสอดคล้องมาก ให้คะแนนเท่ากับ 4

ระดับความสอดคล้องปานกลาง ให้คะแนนเท่ากับ 3

ระดับความสอดคล้องน้อย ให้คะแนนเท่ากับ 2

ระดับความสอดคล้องน้อยที่สุด ให้คะแนนเท่ากับ 1

2. ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม และข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรคัดสรรด้านการเรียนรู้ในองค์กร และตัวแปรคัดสรรด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และข้อมูลเกี่ยวกับตัวแปรคัดสรรด้านการสื่อสารในองค์กร วิเคราะห์โดยคำนวณหาค่าความถี่ และร้อยละเป็นรายชื่อ

3. ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะการเป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยที่ได้มาแปลผล ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.49	หมายถึง	มีลักษณะสอดคล้องน้อยที่สุด
ค่าเฉลี่ย	1.50 – 2.49	หมายถึง	มีลักษณะสอดคล้องน้อย
ค่าเฉลี่ย	2.50 – 3.49	หมายถึง	มีลักษณะสอดคล้องปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	3.50 – 4.49	หมายถึง	มีลักษณะสอดคล้องมาก
ค่าเฉลี่ย	4.50 – 5.00	หมายถึง	มีลักษณะสอดคล้องมากที่สุด

4. หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะการเป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ กับตัวแปรคัดสรรด้านการเรียนรู้ในองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และด้านการสื่อสารในองค์กร วิเคราะห์โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

5. ศึกษาตัวแปรคัดสรรด้านการเรียนรู้ในองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และด้านการสื่อสารในองค์กร โดยใช้ตัวแปรคัดสรรทุกตัวร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะการเป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบปกติ (Enter Multiple Regression)

6. ศึกษาคัดเลือกตัวแปรคัดสรรที่ดีที่สุด ด้านการเรียนรู้ในองค์กร ด้านสภาพแวดล้อมการทำงาน และด้านการสื่อสารในองค์กร ที่ร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของลักษณะการเป็นองค์กรเอื้อการเรียนรู้ วิเคราะห์โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น (Stepwise Multiple Regression)